

Række Kredse, hvor Frisindede var paa Omvalg med Socialdemokraterne med Udsigt for disse til at blive valgt, hvis de Frisindede ikke fik Støtte af Højre; og nu var det klart, at de Frisindede kunde vente Støtte af Højre, hvis de ikke i de andre Kredse støttede Socialdemokraterne, men at deres Udsigt til en saadan Støtte meget formindskedes, hvis de lovede at stemme paa Socialdemokraterne. Følgen blev, at de to Partier indgik Aftale om, at de Frisindede skulde støtte Socialdemokraterne overfor Højre; men til Gengæld for, at de derved berøvede sig Udsigten til Højres Stemmer i andre Kredse, skulde Socialdemokraterne, som man sagde, dæmpe Valgkampen i et passende Antal Kredse, saa de passede paa, at der ikke mødte for mange Vælgere. Dette var Aftalen. Jeg bør tilføje, at dens Resultat ikke blev helt tilfredsstillende; nogle Steder forstod de socialdemokratiske Vælgere ganske vist, at de skulde blive hjemme, men andre Steder forstod de det ikke, derfor faldt de Frisindede og blev smerteligt overraskede over Udfaldet. Bagefter skændtes man bravt om, hvem der havde foreslaaet Metoden og anbefalet dens Hemmeligholdelse, for det var jo Hovedbetingelsen for, at den overhovedet kunde anvendes.

Saadanne Aftaler tvinges man ind paa ved det bundne Omvalg, som bliver anvendt i Tyskland; ogsaa i den Henseende taler Erfaringen stærkt imod at anvende det. Det er da ogsaa saaledes, at man nu forlader Systemet næsten overalt i Tyskland, hvor der er Tale om at gaa over til en ny Valglov. Der er et eneste Land, tror jeg, blandt dem, der i de sidste Aar har faaet nye Valglove, i hvilket man har bevaret Systemet, nemlig Sachsen, hvor man har en vidunderlig gammeldags Valgordning, efter hvilken de forskellige Vælgere har indtil 4 Stemmer. Der har man ogsaa ved Nyordningen i 1909 fundet det passende at genindføre det gammeldags System med tvunget Omvalg, men ellers vender man sig fra det. I Baden, Württemberg og Bayern har man nye Valglove, som under en eller anden Form har indført det frie Omvalg, og ikke mindst karakteristisk er det, at da den tyske Rigsdag skulde give en ny Valglov for Elsass-Lothringen, det Sted i hele Riget, hvor man mindst skulde være tilbøjelig til at efterligne franske Valgformer, indførte man det frivillige franske Omvalgssystem i Stedet for det tyske, fordi man var fuldkommen overbevist om, at dette var ubrugeligt. Resultatet blev da ogsaa, at de Valg-

der fandt Sted i Elsass-Lothringen, gav et forholdsmæssig set lige saa naturligt og rimeligt Resultat, som Resultaterne var urimelige i det øvrige Tyskland ved de almindelige Rigsdagsvalg.

Den Hovedgrund, man plejer at anføre for det bundne Omvalgssystem, er, at det sikrer, at ingen sidder som Kredsens Repræsentant uden at have faaet Flertallet af de afgivne Stemmer. Men det er jo kun rent formelt, det giver denne Sikkerhed. Tænk De Dem en Kreds med 1,200 Vælgere for en Kandidat, 1,100 for en anden og 1,000 for en tredje, er der overmaade mange Tilfælde, hvor ved Omvalget de 1,000 holder sig hjemme, og Resultatet bliver, at den Mand, der bliver valgt ved Omvalget, vælges med 1,200 Stemmer mod 1,100. I saadanne Tilfælde er det kun paa Papiret og i højeste Grad formelt, man kan sige, at vedkommende er valgt af Flertallet af de afgivne Stemmer. Det er Flertallet af de ved Omvalget afgivne Stemmer, men kun et betydeligt Mindretal af de Stemmer, som blev afgivet ved Valget i første Omgang.

Jeg vil derfor for dette tvungne Omvalgssystem meget foretrække det frie Omvalgssystem. Dette giver naturligvis ikke altid ideelle Resultater. Ærede Medlemmer vil i disse Dage have set nogle besynderlige Resultater af det frie Omvalgssystem oppe i Norge. Det gik ved sidste Valg i Norge saaledes, at det Parti, der samles under Navnet Venstre i Norge, fik 76 Mandater, medens det havde Krav paa 49, at Højre og det moderate Venstre, der gik sammen under Valgkampen deroppe, fik 24 Mandater, medens de havde Krav paa 41, og endelig at Socialdemokraterne fik 23 Mandater, medens de havde Krav paa 33. Naar dette Resultat fremkom i Norge, hænger det til Dels sammen med den overordentlig store Ulighed i de norske Valgkredsers Størrelse, men til Dels ogsaa med, at Nordmændene overhovedet ikke er meget tilbøjelige til at anvende noget Omvalgssystem, de stemmer saa tappert i den Partiretning, de en Gang er komne til at staa i, at der er meget ringe Anvendelse og megen tilfældig Anvendelse af Omvalgssystemet. Det er vist Hovedforklaringen af, at dette System aldrig har virket rigtigt i Norge. Det gjorde det heller ikke ved det første Valg i dette Land. I Frankrig, hvor man har haft Systemet lige siden 1875, har det stadig virket bedre. Hvis man undersøger Valgresultaterne der, vil man finde et anderledes tiltalende Udfald end i Tyskland, om end ikke noget ideelt Udfald; det